

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Eğitiminin Siyasal İlgi ve Katılıma Etkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği

Niran CANSEVER^{1,*}

¹*Süleyman Demirel Üniversitesi/İİBF, SBKY, Isparta, Türkiye*

**niran_ozalp@hotmail.com*

ÖZET

Siyasal katılım, demokrasinin olmazsa olmazlarından. Siyasal katılım vatandaşların, hükümet yetkililerinin seçimini ve onların yaptıkları işleri doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemek amacı ile giriştikleri her türlü siyasal eylemdir. Bir siyasal davranış biçimi olarak siyasal katılım, birçok faktör tarafından etkilenmektedir. Yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, etnisite, sosyal statü, yaşanılan yerin köy ya da kent olması, örgütlülük düzeyi gibi faktörler literatürde geniş kabul görmektedir. Bu çalışmada, Süleyman Demirel Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (SBKY) bölümü öğrencilerinin siyasete ilgi ve katılım düzeyleri ile SBKY bölümü eğitiminin ve üniversitede geçirilen sürenin siyasal ilgi ve katılım üzerindeki etkisi açıklanmaya çalışılacaktır. Bunun amaçla, anket tekniğinden faydalanarak, 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin siyasal ilgi ve katılım düzeylerini etkilediği düşünülen faktörler karşılaştırmalı olarak nicel yöntem kullanılarak ölçülmeye çalışılmıştır. Araştırma verileri, ilgili istatistiksel program yardımıyla çalışmanın amacı doğrultusunda analiz edilerek değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Siyasal Katılım, Siyasal İlgi, Siyasal Katılma Düzeyini Etkileyen Faktörler, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Öğrencileri, Isparta.

Political Interest and Participation Effect of Political Science and Public Administration Education: The Case of Süleyman Demirel University

ABSTRACT

Political participation is essential for democracy. Political participation is any political action taken by citizens to influence, directly or indirectly, the election of government officials and work they do. Political participation as a form of political behavior is influenced by many factors. Such factors such as age, gender, education at attainment, ethnicity, social status, the place where a person lives, level of organization, among others, are widely accepted as basic variables in the literature. This study aims to assess the impact of education in PSPA and the years spent at the university on the political interest and participation levels of the students of the Department of Political Science and Public Administration (PSPA). For this purpose, the questionnaire technique is used to measure comparatively the factors affecting the political interest and participation levels of 1st and 4th grade students. The data obtained were analyzed and evaluated according to the goals of this study with the help of the related statistical program.

Keywords: Political Participation, Political Interest, Factors Affecting Political Participation Level, Political Science and Public Administration Students, Isparta.

GİRİŞ

Siyasal katılma, yönetilenlerin yönetimde söz sahibi olmaları için giriştikleri her türlü yoldur. Siyasal katılmanın en fazla bilinen ve en yaygın biçimde kullanılan yöntemi, bireyin yönetimde söz sahibi olabilmesinin en kolay yolu oy vermedir. Ancak, siyasal katılma sadece oy vermeye katılmaktan ibaret olmayıp siyasal kararlara katılmayı amaçlayan pek çok eylemi içerir. Siyasal katılma süreklilik ister. Halk; sadece oy vererek değil, dilekçe, imza kampanyası, sosyal medya da düzenlenen faaliyetler, yüz yüze görüşme, grev yapma, boykot, yürüyüş yapma, gösteri düzenleme, dernek ve sendikalara üye olma, siyasi partilerin il-ilçe teşkilatlarına gitme, kadın ve gençlik kollarına üye olma, referandumlar gibi faaliyetlerde bulunarak da siyasal katılımı gerçekleştirerek siyasal kararları etkileyebilirler. Siyasal katılma, basitçe kişinin siyasal tutum ve davranışlarını sergilemesidir. Bireylerin siyasal tutum ve davranışları aile ve çevre ile oluşmaya başlar, siyasal toplumsallaşma süreci boyunca özellikle eğitim ile şekillenir, bazen değişir.

Literatürde siyasal ilgi ve katılımı etkileyen faktörler olarak, yaş, cinsiyet, eğitim ve gelir düzeyi, etnisite, sosyal statü, yaşanan yerin köy ya da kent olması (kentlilik düzeyi), örgütlülük düzeyi geniş kabul görmektedir. Ayrıca, üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmalarda üniversite geçirilen zamanın da siyasal ilgi ve katılımı etkileyen faktör olarak değerlendirildiği görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, genel kabul görmüş siyasal ilgi ve katılımı etkileyen faktörleri de dikkate alarak SBKY bölümü eğitiminde geçirilen sürenin öğrencilerinin siyasal ilgi ve katılımı üzerinde bir farklılık yaratıp yaratmadığını test etmektir. Bu amaçla, Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 1. ve 4. sınıf öğrencilerine anket uygulaması yapılmıştır.

SBKY bölümünde genel olarak ders içerikleri, kamu yönetimi ve siyaset bilimi sorunları çok yönlü bir bakış açısıyla ele almayı amaçlamaktadır. Siyasal teoriler, ilk çağlardan günümüze siyasal düşünceler tarihi, siyasal sistemler, devlet kuramları, çağdaş devlet düzenleri, toplumbilim, anayasa, kamu ve özel hukuk gibi çeşitli hukuk dersleri, yönetim bilimleri, Türk yönetim düzeni, Türk siyasi hayatı, Türkiye'nin toplumsal yapısı, kentleşme ve çevre sorunlarına gibi teorik ve güncel, bizzat hayatın içinden uygulamalı birçok ders okutulmaktadır. Ayrıca bu bölümde okumak isteyen bireylerden genel olarak toplumsal olaylara duyarlı, tarih alanına ilgili, iletişim gücü kuvvetli olması beklenmektedir. Bu nedenle çalışma da, SBKY bölümünün öğrencilerin siyasal ilgi ve katılım düzeyinde olumlu etki yaptığı aynı zamanda içerik olarak yönetim ve siyaset tartışmalarını içermesi, daha aktüel konularla iç içe geçmiş olmasından dolayı, yönetim ve siyasete daha ilgili öğrencilerin tercih ettiği varsayımdan yola çıkılmıştır.

Eğitimine yeni başlamış olan 1. sınıf ile eğitimini bitirmek üzere olan 4. sınıf öğrencileri seçilerek bölümün ve öğrencilerin üniversitede geçirdikleri sürenin öğrencilerin siyasal ilgi ve katılımında bir etki yapıp yapmadığı bu şekilde karşılaştırılarak incelenmiştir. Öğrencilerin siyasal ilgi ve katılım düzeyleri ve bunu etkileyen faktörleri ölçmek için yapılan anketlerle toplanan veriler, sosyal bilimlerde istatistiksel analizler yapmak için kullanılan SPSS programında değerlendirilmiştir. Veri girişleri yapıldıktan sonra güvenilirlik ölçülmüş, soruların frekans dağılımlarına ve değişkenler arasındaki çapraz ilişkilerine ulaşılmıştır. Daha sonra bu çapraz ilişkilerinin çalışmanın varsayımını ne ölçüde doğruladığı test edilerek, sonuç kısmında araştırma bulguları kapsamlı bir şekilde tartışılıp yorumlanmıştır.

SİYASAL İLĞİ VE KATILMA KAVRAMI

Literatürde, siyasal katılma konusunda ortak bir tanım ve kuram bulunmamaktadır. Bazı yazarlar siyasal katılımın davranış boyutunu öne çıkarırken, bazı yazarlar da siyasal katılımın, siyasal ilgi ve tutumları da içerdiğini, katılımın sadece davranış boyutu düşünüldüğünde tanımın eksik kaldığını iddia etmektedirler. Uysal'a göre (1984: 109-110), katılmanın demokrasi ile özdeşleştirilmesinden, katılmanın hem gelişmekte olan hem de gelişmiş sanayi toplumlarında demokrasinin işlerlik kazanmasına ilişkin çeşitli çabaları içeren bir süreç olmasından ve katılımın daha çok uygulamaya dönük olmasından dolayı siyasal katılım tanımında uzlaşma olamamıştır. Oysa siyasal katılım hemen hemen bütün demokratik yönetimler için önem taşımaktadır. Demokrasinin özünde birçok unsur bulunmakla birlikte bu unsurlardan arasında yer alan bireysel özgürlüklerin sağlanması, bireyin yönetimde söz sahibi olabilmesi, yasa yapıcıları etkileyebilmesi önem taşımaktadır. Bütün bunlar, siyasal katılım ile gerçekleşebilmektedir. Aynı şekilde yurttaş olarak siyasete aktif katılım imkânların gelişmişlik düzeyi, demokratik gelişmişlik düzeyinin göstergelerindedir.

Literatürde, siyasal katılma konusunda, karar verme mercilerini etkilemek amacıyla yasal ve yasal olmayan her türlü davranışı kapsamı içine alan, tanımlamalar olduğu gibi (Kalaycıoğlu, 1983; Özbudun, 1975) karar verme mercilerini etkilemek için girişilen her türlü siyasal davranış olduğunu kabul edip buna yasal bir çerçeve çizen tanımlamalar da (Verba, Nie ve Conserve, 1989) mevcuttur. Bunların yanında, siyasal katılımı, sadece bireyin davranışları olarak ele almayı, tek başına davranış boyutunun düşünülmesinin eksik olduğunu düşünen ve buna bireylerin tutum ve yönelimlerini de dâhil eden tanımlar (Kapani, 2013; Daver, 1993) mevcuttur.

Kalaycıoğlu'na göre (1983:10), siyasal katılım, kişinin otonom olarak yaptığı tercihler ve verdiği kararlar sonucunda siyasal karar mevkilerine gelecek olanları veya bu mevkileri ellerinde bulunduranları etkilemek üzere yaptıkları eylem ve faaliyetlerdir. Özbudun ise (1975:1-4), siyasal katılımı, merkez ve yerel devlet organlarının personelinin kararlarını etkilemek üzere kendilerince ya da başkalarınca tasarlanmış, hukuki veya hukuk dışı başarılı veya başarısız eylemlere girişmeleri, şeklinde tanımlamaktadır. Kalaycıoğlu ve Özbudun, karar verme mercilerini, etkileme amacı taşıyan legal ya da illegal her türlü eylemi siyasal katılım olarak kabul etmiştir.

Verba vd.'ne göre (1989:1) siyasal katılım, vatandaşların hükümetin çeşitli kademelerinde görev alanların seçimini ve onların yaptıkları işleri doğrudan ve dolaylı olarak etkilemek amacıyla giriştikleri yasal etkinliklerdir. Yazarlar, siyasal katılmayı bir davranış gibi tanımlayıp sadece yasal faaliyetleri siyasal katılımın kapsamına dâhil etmişlerdir.

Kapani (2013:144) ve Daver'e göre (1993:203), ise siyasal katılma, toplum üyesi kişilerin (vatandaşların) siyasal sistem karşısında durumlarını tutumlarını ve davranışlarını belirleyen bir kavramdır. Yazarlar burada, siyasal katılmanın sadece seçimlerle oy kullanmaktan ibaret bir anlayış olmadığını, katılmanın basit bir meraktan yoğun bir eyleme kadar uzanan geniş bir tutum ve faaliyet alanını kapsadığını anlatmaya çalışmaktadır. Aynı şekilde Turan'a göre (1996:69) de, siyasal katılma tanımına, kişilerin siyasal ilgi ve tutumlarını dâhil etmek daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Bu noktada, Verba vd. (1989)'nin tanımını eleştirmektedir.

Siyasal ilgi kavramı ise, siyasal sistemin işleyişini ve siyasal kararların alınmasını sürekli ve düzenli olarak izleme eğilimi, olarak açıklamaktadır (Kalaycıoğlu, 1984: 41). Siyasal ilgi arttıkça kişinin siyasal olayları algılaması kolaylaşmakta ve siyasal olaylara ilişkin dürtü yoğunlaşmaktadır. Bu yoğun dürtü, eyleme dönüşme eğilimini artırmakta ve siyasal katılımı arttırmaktadır (Kalaycıoğlu, 1983: 41). Bu nedenle siyasal ilgi arttıkça bireyin siyasal bilgisi artmakta dolayısıyla siyasal katılım artmaktadır.

Aslında siyasal ilgi ve katılma kavramları ile siyasal davranış ve tutum kavramları bağlantılıdır. Siyasal tutum, kişinin bir konu hakkındaki duygu, düşünce ve eylemlerini içeren bütün eğilimleridir. Siyasal tutumlar eyleme geçen ya da geçemeyen siyasal davranışların temelini oluşturur. Kişinin siyasal tutumu çocukluk yıllarında ailenin etkisi ile şekillenmeye başlar, eğitim ve büyüdüğü toplumun özellikleri, siyasal sosyalleşme süreci ile biçimlenir (Duverger, 1998:99-104; Turan, 1996:55). Kişinin siyasal tutumu, aile, okul, meslek ve sosyal çevresi ve kitle iletişim araçları tarafından etkilenir (Kapani, 2013:144). Kişinin tutum ve önyargıları, siyasal görüşlerinin belirleyip, siyasal davranışlarını şekillendirir. Siyasal davranış, bireyin siyasal görüşlerinin açığa çıkmasını sağlayan faaliyetlerin tümünü ifade eder (Baykal, 1970:30). Bu bağlamda siyasal katılım, olayları izlemeden, konuşmaya, tartışmaya ve bizzat olayların içerisinde yer almaya kadar, geniş düşünülmelidir (Tatar, 2003:333). Özetle, bireyin siyasal tutum ve davranışlarının hepsine siyasal katılma diyebiliriz. Bu çalışma kapsamında siyasal katılım, bireyin siyasal tutum ve davranışlarını yansıtan, bütün tutum, düşünce ve eylemleri olarak ele alınacaktır.

SİYASAL KATILMAYI ETKİLEYEN SOSYO-EKONOMİK FAKTÖRLER

Ülkemizde seçim sosyolojisi araştırmaları, siyasal katılımın temelini oluşturan siyasal tutum ve davranışların farklılaşmasında *yaş*, *cinsiyet*, *yaşam* ve *eğitim düzeyi*, *meslek*, *yerleşme biriminin özelliği*, gibi faktörlerin çok etkili olduğunu göstermiştir (Kışlalı, 2005:154; Akgün, 2007:88).

Eğitim düzeyi ile siyasal katılma arasında olumlu bir ilişki olduğuna dair birçok çalışma yapılmış ve bu ilişkinin varlığı kanıtlanmıştır. Eğitim seviyesi siyasal katılımı etkilediği düşünülen en güçlü sosyal faktörlerdendir. Çünkü eğitim, bireyin siyasal tercihlerini daha bilinçli bir şekilde yapmasını belirler ve siyasal yaşama katılmasını kolaylaştırırken, katılımın ön koşullarını da hazırlar (Çukurçayır, 2000:83). Eğitim, siyasal konularla daha ilgili siyasal yaşama katılmaya hazır insan tipini yetiştirmeye yardım etmektedir (Özer, 1988:165). Eğitim düzeyi yükseldikçe, insanların siyasal yaşama katılma konusunda daha derin bir görev duygusu geliştirdikleri, siyasal katılmayı yurttaşlık görevi olarak gördükleri ve siyasal kararlara etkide bulunma eğiliminin arttığı görülmektedir. Eğitim, kişiye çevresindeki toplumsal kurum ve yapıları akıllıca kullanma ve değiştirebilme inanç ve becerisi ile bireye siyasal ilişkiler düzenini anlayabilecek bilişsel yetenekler ve bu yetenekleri koruma becerisi kazandırmaktadır. Birey bu sayede, çevresinden daha fazla haberdar olmakta daha fazla nüfuzlu ve kozmopolit bir etkileşim ağından etkilenmektedir (Kalaycıoğlu, 1983: 26 - 28). Ayrıca, eğitim kişiye belli bir toplumsal statü ve **gelir** de sağlar. Bu açıdan bakıldığında, eğitim ve gelir birbirini etkileyen faktörlerdir. Eğitim düzeyi yükseldikçe, toplumsal statü artmakta, buna bağlı olarak da geliri ve sosyoekonomik statüsü de artmaktadır. Gelir ile siyasal katılma arasında bir ilişki olduğu birçok çalışma da ileri sürülmüştür (Özer, 1988:163). Bireyin, sosyoekonomik statüsü artıkça toplumdaki yerlerini korumak ve sürdürmek amacıyla siyasal sistemin işleyişini, siyasal olayların gelişimini ve karar mercilerini etkilemeye çalışmaları beklenebilir (Kalaycıoğlu, 1983:32; Turan, 1996:55). Aynı şekilde, sosyolojide toplumsal tabakalaşma kuramının bir uzantısı olarak gelişen sosyoekonomik statü temelli yaklaşıma göre genel olarak sınıf ve statü temelli tabakalaşmanın siyasete katılımı da belirlemektedir; yüksek sosyoekonomik statüye sahip kişilerin siyasi katılım oranlarının, düşük sosyoekonomik statüye sahip kişilerden yüksek olduğu yönündedir (Milbrath ve Goel, 1977 Akt. Yılmaz, Oy, 2014:31). Ampirik çalışmalarda genellikle eğitimin, gelir ve meslek/iş durumuna oranla siyasi katılımı daha güçlü bir ilişkisi olduğu ortaya çıkmıştır (Yılmaz, Oy, 2014:31).

Eğitim ile siyasal katılımın arasında olumlu bir ilişki olduğu kabul edilmekle birlikte; eğitimin siyasal katılımı ne ölçüde etkilediği, eğitilmiş kişilerin siyasal katılımının ve yöneliminin yoğunluğunun ne olduğu çalışmadan, çalışmaya değişebilmektedir (Özer, 1988:165). Ülkemizde, siyasal katılmayı sadece oy verme düzeyine indirgeyip kent-kır karşıtlığında yapılan çalışmalar incelendiğinde, kentte oranla kırdaki, oy verme oranının yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum yerleşim yerinin büyüklüğü ve kentleşme düzeyi ile açıklanmaktadır.

Bu konuda yapılan çalışmalarda, kentleşme düzeyi, bireyin kendisini kentli görme, doğum yeri ve kentte/büyük kentte yaşama süresi ile siyasal katılma arasında bağlantı olduğu tartışılan konular arasındadır. Kentler, siyasal katılmayı hızlandıran kültürel bir çevre oluştururlar. Kentlerde görülen siyasal katılım daha bağımsız ve bilinçli, kırdaki gerçekleşen siyasal katılım daha çok çevresel faktörlere bağlıdır (Çukurçayır, 2000:81). Genel anlamda siyaset bilimciler, kentleşme düzeyi ile siyasal katılımı orantılı görürler (Baykal: 1970:66). Kentte yaşama süresi ile siyasal katılım doğrudan bağlantılıdır; ancak siyasal katılımı arttıran tek neden değildir. Bu durumu, eğitim, gelir, meslek gibi diğer değişkenler de etkiler (Özer, 1988:167). Bazı çalışmalar da aksi sonuçlar elde edilmiştir (Tatar, 2003:338). Kırdaki kentlerde, siyasal katılım genel anlamda fazlayken, en yaygın siyasal katılım olan oy verme davranışı baz alındığında, kentte oranla köyde oy verme davranışının daha yüksek olduğunu ortaya koyan çalışmalar da mevcuttur (Kalaycıoğlu, 1983; Tatar, 2003; Kiriş, 2005). Kalaycıoğlu'na göre (1983:24), ferdin siyasî hayata katılması için gerekli olan siyasî güdüler, yerleşim yerlerinin büyüklüğü azaltacak, hatta tamamen yok ederek ortadan kaldıracaktır. Böylece, içinde yaşadığı yerleşim birimi büyüdükçe ve siyasî yapı karmaşıklaştıkça, ferdin siyasî kararlara katılmasındaki marjinal etkinliği azalacak ve bir noktadan sonra da bu etkinlik tamamen kaybolabilecektir. Kiriş'e göre (2005:151), kente nazaran, köyde siyasal katılma alternatifleri kısıtlı olduğundan dolayı oy vermek ve seçime katılmak daha önemli hale gelmektedir. Buna karşılık, kentte oy vermek dışında pek çok ve çeşitli siyasal katılma yolları olduğundan, kentte oy vermenin ve seçime katılmanın önemi köy ile karşılaştırıldığında daha az olmaktadır.

Aynı şekilde, *yaş* düzeyi ile siyasal katılma arasında olumlu bir ilişki olduğuna dair birçok çalışma yapılmış ve bu ilişkinin varlığı kanıtlanmıştır. Genç insanların hem enerji hem de zaman olarak daha müsait olmalarından dolayı yaşlı nüfusa oranla siyasal katılma oranlarının daha yüksek olması beklenmektedir. Ancak, yapılan araştırmalarda, gençlerin (25 yaşına kadar) daha düzensiz ve daha düşük siyasal katılım gösterdikleri, orta yaş grubuna girdikten sonra siyaset ile daha fazla ilgilendikleri altmış yaşından sonra ise bu ilginin azaldığı ortaya çıkmıştır (Turan, 1996:55). Özellikle 16-20 yaş aralığında gençlerde bir meslek edinme kaygısı siyasi kaygıların önüne geçtiğinden, bu yaş aralığında siyasal katılım oranı daha düşüktür. Bu yaş aralığında daha çok büyüklerin yönlendirmesi sonucu siyasal katılım görülmektedir. 20-45 yaş arası dönem en yoğun siyasi katılımın gerçekleştiği dönemdir. Sonraki yaşlarda ise siyasete ilgi azalır (Öztekin, 2016:162-170). İleri yaş grubundaki insanların oy verme davranışı oranları, gençlere nazaran daha yüksek olduğunu ortaya koyan çalışmalar da mevcuttur (Kışlalı, 1976:118; Kalaycıoğlu, 1983:153-161; Tatar, 2003:338). Siyasete ilgili gençlerin, geleneksel siyasal katılma türlerine daha az rağbet gösterip, oy vermekten ziyade siyasal yaşamda daha yoğun bir şekilde, seçim kampanyalarına katılmak, yakın çevrelerini ikna etmek amacıyla tartışmalar yapmak veya gösteri ve yürüyüşlere katılmak gibi faaliyetlerle ilgilenmektedirler (Kalaycıoğlu, 1983:22). Kışlalı (1976:119), çalışmasında orta ve yaşlı nüfusun siyasi partilere üye olma konusunda gençlerden daha etkin olduklarını, gençlerin ise partinin toplantı ve mitinglerine katılma, partilerin propagandasını yapma, parti için para toplama gibi partiyi destekleme faaliyetlerinde daha etkin olduklarını

ortaya koymuştur. Ayrıca çalışma da, genç kuşakların siyasete karşı daha ilgili ve bilgili oldukları da ortaya çıkmıştır (Kışlalı, 1976:118).

Benzer biçimde, yaş ve eğitim de aslında birbirini etkileyen iç içe geçmiş faktörler gibidir. Bir bireyin yaşının ilerlemesiyle birlikte, eğitimi ve meslek noktasında gelişmesi ve gelirin artması ihtimal dâhilindedir. Gençler, yaşlılara oranla genellikle daha çok değişim ve yenilik yanlısı iken yaşlıların daha tutucu davranabilmesi, yaş faktörü ile açıklanabileceği gibi eğitim ile de açıklanabilir. Teknolojinin ilerlemesine bağlı olarak toplumsal koşulların değişmesiyle kuşakların yetiştiği ortamlar hızlı değişmektedir. Bundan dolayı kuşaklar arasında ortak noktalar hızla azalmakta ve gitgide uzayan eğitim döneminin kaçınılmazlığıyla da kuşaklar arasındaki fark artmaktadır (Kışlalı, 2005:154-160).

Eğitim hayatı sonunda edinilen *meslek*, insan hayatının en büyük yönlendiricisi olmaktadır. Kişinin mesleği, toplumsal statüsünün en önemli göstergesidir. Bireyin statüsünün yüksek olması, bireyin siyasal konulara ilgisini arttırırken, bürokrasi ile de ilişki kurmasını kolaylaştırır (Kalaycıoğlu, 1983:32). Söz konusu meslek, sosyal kültürel hayatla iç içe bulunuyorsa kişinin tutum ve davranışları mesleğinin ayrılmaz parçası haline gelmektedir. Bazı meslekler doğrudan siyasetle iç içedir. Bazı meslek grupları ise, işçi ve işveren sendika ve dernekleri gibi, çeşitli menfaat ve baskı grupları ile iç içedir. Birçok araştırma bu ve benzeri ilişkilerin, yoğun bir siyasi katılıma neden olduğunu ortaya çıkarmıştır (Turan, 1996:58-60; Baykal, 1970:48-48).

Cinsiyet ise, biyolojik ve toplumsal bir olgu olarak siyasal tutumları etkiler. Siyasal katılma açısından cinsiyet rollerinin en önemli özelliği, bireyin aile ve ev çevresi dışında oynayabileceği rolün belirleyicisi olmasından kaynaklanmaktadır (Kalaycıoğlu, 1983:19; Kışlalı, 1976:125). Yapılan araştırmalarda, kadınların siyasal katılım oranının, erkeklere göre daha az olduğu, kadınların, siyasal katılımın en temel düzeyi oy verme davranışına bile, erkeklerden daha az eğilimli oldukları ve erkeklere oranla daha tutucu partileri destekledikleri ortaya çıkmıştır. Aynı şekilde araştırmalarda, erkeklerin siyasal kararları zor değiştirirken kadınların bu konuda çok kararlılık gösteremedikleri ve kadınlarda iktidarı, güçlü olanı seçme eğiliminin erkeklerden daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Evli kadınların bekâr ve dul kadınlara oranla daha çok oy verdiği; ancak, bu kadınların daha çok eşlerinin siyasal tercihlerinden yana oldukları da görülmüştür (Tekeli, 1982; Ayata, 1995:295). Cinsiyet rollerinden dolayı siyasal katılmanın farklılaşmasının en önemli sebebinin, toplumsal ve sosyo-ekonomik statü olduğu söylenebilir. Kadınların erkeklere oranla daha düşük sosyo-ekonomik statüde bulunmaları ve bundan dolayı daha düşük kitle iletişim araçlarından yararlanmaları, ev içi, aile içi sorumlulukların kadına daha fazla yüklenmesi sebebiyle, siyasal ilgi, etkinlik ve örgütsel anlamında siyasal hayata kadınların daha az katıldıkları söylenebilir (Kalaycıoğlu, 1983:19-20).

Bütün bu sosyal değişkenler tek tek değil, bunların bütünü bireyin toplumdaki yerini belirlediği için; aslında siyasal katılmayı arttıran ya da azalmasına neden olan olgu, yukarıda açıklanmaya çalışılan toplumsal değişkenlerin tek tek siyasal toplumsallaşma üzerindeki etkileri değil, hep birlikte bireye toplumsal statü açısından kazandırdıkları konumdur.

Önceki kuşaklarda gençler için siyasallaşma çoğunlukla aile üzerinden gerçekleşirken, günümüzde üniversite ortamı, bilgiye kolay erişim, bilgi teknolojileri ile siyasallaşmanın mümkün hale gelmesi ailenin gençlerin siyasallaşması üzerindeki etkisini zayıflatmış olabilir (Tuna, 2011:270-292). Bu çalışmada bu varsayımdan yola çıkılarak gençlerin siyasi katılımına üniversite geçirilen sürenin etkisi olup/olmadığı ve SBKY bölümünün siyasi katılımını arttırmada olumlu bir etkisi olup/olmadığını incelenmeye çalışılacaktır.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada SBKY eğitiminde geçen sürenin siyasal katılıma etkisi incelenmiştir. Bu amaçla, SBKY bölümü 1. ve 4. sınıf öğrencileri üzerinde anket yapılarak karşılaştırma imkânı elde edilmiştir. Aynı zamanda, üniversite öğrencilerinin siyasal katılımını etkilediği düşünülen yaş, cinsiyet, ailenin gelir düzeyi, ailenin eğitim durumu, aile ile birlikte yaşanan yerleşim yerinin büyüklüğü, arkadaş çevresi gibi faktörlerde göz önünde bulundurulmuştur.

Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesinde 2017-2018 eğitim öğretim yılında eğitim gören Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi öğrencileri oluşturmaktadır. SBKY bölümünde normal öğretim 635, ikinci öğretim 662 şeklinde toplam 1297 öğrenci bulunmaktadır.

Örneklem

Araştırmanın örneklemini ilgili bölümün 1. ve 4. sınıf öğrencileri arasından tabakalı örneklem yöntemiyle, seçilmiştir. 1. sınıf öğrencilerin 277 kişi normal öğretim, 275 kişi ikinci öğretim olmak üzere toplam öğrenci mevcudu 552'dir. 4. sınıf öğrencilerinin ise, 203 normal öğretim, 231 ikinci öğretim olmak üzere toplam öğrenci mevcudu 434 kişidir. + /- 5 yanılma payı ile %95 güven aralığında çalışılarak toplamda 380 öğrenciye ulaşılmıştır. Veriler, toplamda 1. sınıf öğrencilerinden 219 öğrenci ile 4. sınıf öğrencilerinden 161 öğrenciye anket uygulanarak toplanmıştır. Anket uygulaması, 5-8 Mart 2018 tarihleri arasında gönüllülük esaslı çerçevesinde tamamlanmıştır. Çalışmada kullanılan ölçeğin güvenilirlik testi Cronbach Alfa yöntemi ile test edilmiş ve güvenilirlik oranı 0,859 (%85,9) olarak bulunmuştur. Bu sonuç ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir. Araştırmanın örneklemini gösteren tablo aşağıda sunulmuştur (Tablo 1). 1. sınıf öğrenci mevcudu 4. sınıf öğrencilerinden fazla olduğundan dolayı, 1. sınıflar arasında ankete katılan öğrenci sayısı fazladır. Örneklemin sağlıklı dağılımı açısından, ankete katılan öğrenci sayıları ile sınıf mevcutları uyum göstermektedir.

Tablo 1. Araştırmanın örneklem dağılımı

	Sayısı	Yüzde Oranı (%)	
Sınıf	1. sınıf 1. öğretim	118	31,1
	1. sınıf 2. öğretim	101	26,6
	4. sınıf 1. öğretim	84	22,1
	4. sınıf 2. öğretim	77	20,3
	Toplam	380	100,0

Araştırmanın Verilerinin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Araştırma da teorik veriler literatür taraması yoluyla, araştırma alanı ile ilgili veriler ise, 1. ve 4. sınıf öğrencilerine anket yapılarak toplanmıştır. Ankette, siyasal ilgi ve katılımlarını ölçmeye yönelik evet-hayır seçenekleri olan sorular olduğu gibi 5'li likert ölçeğinde "hiç, nadiren, ara sıra, genellikle ve her zaman" seçenekleri olan sorular da bulunmaktadır. Araştırma da SDÜ-İİBF-SBKY 1. ve 4. sınıf öğrencileri arasında eğitim alınan bölüm ve üniversitede geçen süre gibi faktörlerin etkisiyle, 4. sınıf öğrencilerinin siyasal ilgi ve katılım düzeyinin 1. sınıf öğrencilerine oranla daha yüksek olması varsayımından yola çıkılmıştır. SBKY bölümü eğitimi ile öğrencilerin üniversitede geçirdikleri sürenin etkisiyle siyasal ilgi ve katılımın olumlu etkilendiği düşünülmektedir.

Çalışmada, bağımlı değişken olarak öğrencilerin siyasal katılım ve ilgi düzeyi ele alınırken, bağımsız değişken olarak *eğitim alınan bölümün etkisi ve üniversitede geçen süre* dikkate alınmıştır.

Araştırmada, değişkenler arasındaki ilişkinin niteliğini belirlemek için, çapraz tablolar (Crosstabs) çıkarılmıştır. Çapraz tablolar arasında anlamlı fark olup olmadığını anlamak, bağımlı-bağımsız değişkenler arasında ilişki kurmak ve bu ilişkileri test etmek için Ki-kare (Pearson Chi-Square) analizi yapılmıştır. Ayrıca, anlamlılık düzeyleri ve bu ilişkilerin yoğunluğunu Karamer V (Caremar's V) testi ile ölçülerek yorumlanmıştır. Burada bire bir ilişkinin yanı sıra, ilişkiyi daha iyi gözlemlemek için, bir bağımlı değişken üzerinde birden fazla bağımsız değişkenin aynı anda etkisini gösteren tablolar çıkarılmış, önemli görülen oranlar ve anlamlı ilişkiler değerlendirmelerde kullanılmıştır.

ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE YORUMU

Bu bölümde, öğrencilerin demografik bilgileri incelendikten sonra, siyasal ilgilerini ölçmeye yönelik araştırma bulguları incelenmiş, öğrencilerin en geniş siyasal katılma yöntemi olan oy verme durumları ve siyasi faaliyette bulunma durumlarını ölçmeye yönelik araştırma bulgular yorumlanmıştır. Ayrıca, SBKY bölümü eğitiminin siyasal ilgi ve katılma etkisinin ne olduğuna yönelik sorular incelenmiştir. Sonuçlar özellikle, 1. ve 4. sınıflar arasında anlamlı fark olup olmadığı açısından incelenip yorumlanmıştır. 1. ve 4. sınıf öğrenci mevcudunun farklılığından dolayı çalışmaya katılan 1. ve 4. sınıf öğrenci sayıları bakımından fark vardır. Bu nedenle, bu durumun bizi yanıltmaması için olumlu ya da olumsuz cevap verenlerin kişi sayısı değil, ankete katılan öğrenciler arasındaki oran belirleyici olmaktadır.

Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Yaş: Öğrencilerin yaş dağılımını gösteren tabloda da görüldüğü üzere, çalışma SBKY bölümü 1. ve 4. sınıf öğrencilerine yapıldığından öğrencilerin yoğunluğu 18 ve 24 yaş aralığındadır (Tablo 3). 18, 19 ve 20 yaşında olan katılımcı öğrencilerin tamamı 1. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. 1. sınıf öğrenci mevcudu, 4. sınıfa göre fazla olduğundan dolayı çalışmaya katılan öğrenci sayısı bakımından 1. sınıflar sayıca fazladır. Bu nedenle 18, 19 ve 20'li yaş grupları oranı fazladır. 4. sınıf öğrencilerinden ise, ankete katılan 161 öğrenciden 119'u 22 ve 23 yaşlarındadır.

Tablo 2. Öğrencilerinin sınıflara göre yaş dağılımı

Yaş	1. sınıf 1.öğretim	1. sınıf 2.öğretim	4. sınıf 1.öğretim	4. sınıf 2.öğretim	Toplam
18	20	19	0	0	39 (%10,3)
19	52	29	0	0	81 (%21,3)
20	35	31	0	0	66 (%17,4)
21	7	10	13	4	34 (%8,9)
22	2	8	42	35	87 (%22,9)
23	2	2	21	26	51 (%13,4)
24	0	2	8	7	17 (%4,5)
25 +	0	0	0	5	5 (%1,3)
Toplam	118	101	84	77	380

Cinsiyet: Yapılan siyasal katılım araştırmalarının çoğunda cinsiyet önemli bir bağımsız değişken olarak yer almaktadır. Gönüllülük esaslı çerçevesinde 380 SBKY bölümü öğrencisine yapılan anket cinsiyete göre dengeli dağılım göstermiştir (Tablo 3). Anket yapılan 380 öğrencinin 194'ü (%51) kadın iken 186'sı (%49) erkek öğrencidir.

Tablo 3. Öğrencilerinin cinsiyet dağılımı

	1. sınıf	4. sınıf	Toplam
Kadın	101	93	194 (%51)
Erkek	118	68	186 (%49)
Toplam	219	161	380

Katılımcuların Anne ve Babaların Eğitim Durumu: Gençlerin siyasal sosyalleşmesinde ve siyasal katılım kültürü edinmesinde aile çok önemli faktörlerdendir. Türk kültüründe aile bağlarının güçlü olması durumu dikkate alındığında öğrenciler üzerinde ilk rol model alınacak kişilerin aileden biri olacağı varsayımdan dolayı bu faktörün dikkate alınması önem taşımaktadır. Ankete katılan öğrencilerinin anne ve babalarının büyük çoğunluğu ilkökul mezunu çıkmıştır. %43,4'ü yani 380 öğrenciden 165'inin annesi ilkökul mezunu iken, %33,2'si olan 126 öğrencinin babası ilkökul mezunudur. Annelerin eğitim sıralamasından ilkökul düzeyinden sonra en fazla oran %22,4 ile ortaokul seviyesinde iken babaların eğitim durumunda ortaokul düzeyinden sonra en yüksek oran %24,2 ile lise düzeyindedir. Ayrıca okur-yazar olmama ve sadece okur-yazar olma durumları annelerin babalara oranla daha yüksek durumda olduğu görülmektedir. Yükseköğretim (önlisans, lisans ve lisanüstü) eğitim seviyelerinde inceleme yaptığımızda öğrencilerinin babalarının eğitim düzeyi oranı annelerinden fazla olduğu görülmektedir (Tablo 4). Ankete katılan her 15 öğrenciden sadece birinin annesi yükseköğretim mezunudur. Çalışma yapılırken dikkat çeken bir başka nokta ise öğrencilerin annelerin eğitim düzeyi hiçbir zaman babalarından yüksek seviyede olmayışdır.

Tablo 4. Öğrencilerin anne ve babalarının eğitim durumu

Annenin Eğitim Durumu	Sayı	Yüzde Oranı(%)	Babanın Eğitim Durumu	Sayı	Yüzde Oranı(%)
Okul-yazar değil	23	6,1	Okul-yazar değil	7	1,8
Sadece okur-yazar	16	4,2	Sadece okur-yazar	8	2,1
İlkokul mezunu	165	43,4	İlkokul mezunu	126	33,2
Ortaokul mezunu	85	22,4	Ortaokul mezunu	83	21,8
Lise mezunu	67	17,6	Lise mezunu	92	24,2
Önlisans Mezunu	6	1,6	Önlisans Mezunu	25	6,6
Lisans mezunu	14	3,7	Lisans mezunu	31	8,2
Lisanüstü	4	1,1	Lisanüstü	7	1,8
Toplam	380	100,0	Toplam	379	99,7

Katılımcuların Anne ve Babalarının Mesleği: Ailelerin eğitim durumu ile mesleklerin durumu orantılı çıkmıştır. Ankete katılan öğrencilerin annelerinin büyük bir çoğunluğu, ev hanımı iken, babalarının mesleğinde ise çoğunluğu işçi, memur ve esnaf oluşturmaktadır. Babalarının mesleğini belirten 372 öğrencinin %23,4'ü babalarının işçi, %20,3 memur ve %18,7 esnaf olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin %78,4'ü gibi büyük çoğunluğunun annesi ev hanımı iken %2,6 oranında yani annelerinin esnaf olduğunu söyleyen 10 öğrenci aslında annelerinin dükkânlarında babalarına yardım ettiğini belirtmişlerdir. Babalarının mesleğini belirtmeyen 8 öğrenci ile annelerinin mesleğini belirtmeyen 2 öğrenci anne ve babalarının hayatta olmadığını söylemişlerdir.

Tablo 5. Öğrencilerin anne ve babalarının mesleği

Annenin Mesleği	Sayı	Yüzde Oranı (%)	Babanın Mesleği	Sayı	Yüzde Oranı (%)
Ev hanımı	298	78,4	İşsiz	7	1,8
Memur	15	3,9	Memur	77	20,3
Esnaf	10	2,6	Esnaf	71	18,7
İşçi	35	9,2	İşçi	89	23,4
Çiftçi	3	,8	Çiftçi	34	8,9
İşsiz	1	,3	Emekli	55	14,5
Serbest meslek	9	2,4	Serbest meslek	26	6,8
Muhasebeci	2	,5	Asker	3	,8
Emekli	5	1,3	Mühendis	1	,3
-	-	-	Şoför	6	1,6
-	-	-	Muhasebeci	1	,3
-	-	-	Müteahhit	2	,5
Toplam	378	99,3	Toplam	372	97,9

Katılımcıların Ailelerinin Geliri: Gelir siyasal ilgi ve katılımı etkileyen önemli faktörlerdendir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun gelir kaynağı aileleri olduğu düşünülünce, öğrencilerin aylık gelirinin ve harcamalarının ailelerinin geliriyle orantılı olacağı varsayımdan yola çıkarak ailelerinin gelir durumu incelenmiştir. Bu soruyu yanıtlayan 378 öğrencinin ailesinin geliri incelendiğinde, yoğunluğun %46,1 (175 kişi) oranıyla 2001-4000 TL arasında olduğu görülmektedir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunu oluşturan %79,1'lik oranla 302 öğrencinin aile gelirinin 4000 tl'nin altında olduğu görülmektedir. Katılımcı öğrencilerin ailelerinin eğitim, meslek ve gelir durumları orantılı çıkmıştır. Geçim sıkıntısı gibi sosyoekonomik problemler bireylerin siyasal katılımını olumsuz etkileyen olgulardır; ancak öğrencilerin çoğunluğu ailesinin aylık gelirinin ne kadar olduğundan emin olmayarak genel olarak da ailelerinin gelirlerini düşük yazarak bu soruları yanıtladıkları düşünülmektedir.

Tablo 6. Öğrencilerin ailelerinin geliri

		Sayı	Yüzde Oranı(%)
Gelir düzeyi	0-1603 TL	59	15,5
	1604-2000 TL	68	17,9
	2001-4000 TL	175	46,1
	4001-5000 TL	40	10,5
	5001 TL ve üzeri	36	9,5
	Toplam	378	99,5

Katılımcıların Ailelerinin Yaşadığı Yer ve Süresi: Katılımcı öğrencilere yaşadıkları yerin büyüklüğü ve orada yaşama süreleri sorulmuştur. Öğrencilerin neredeyse yarısı %42,9'luk oranını oluşturan 163 öğrenci ailesi ile büyük kentte, %29,7'sini oluşturan 113 öğrenci ilçe de, %16,6'sı yani 63 öğrenci ise ailesi ile kentte yaşadıklarını belirtmiştir (Tablo 7). Ankete katılan 380 öğrenciden 149'u, yaşadıkları yerde, ne kadar süredir yaşadıkları sorusunu cevaplamamıştır. Öğrencilerin yaşadıkları yerde, yaşama süreleri tablo 8'de gösterilmiştir. Yaşama süreci sorusunu yanıtlayan öğrencilerin yarısından fazlasının yaşadıkları yerde 15 yıldan fazla yaşadığı görülmektedir. Öğrencilerin bu soruyu yanıtlama sebebi çok eskilerden beri orada yaşamaları ve öğrencilere yaşama süresi ile ilgili soru açık uçlu bir şekilde sorulduğundan bunun kaç yıl olduğunu tam olarak bilmemelerinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, bu soruyu yanıtlamayan öğrencileri de 21 yıl ve üzeri kategorisinde değerlendirmek mümkündür.

Tablo 7. Öğrencilerinin ailesi ile birlikte yaşadığı yer

		Sayı	Yüzde Oranı(%)
Yaşanılan Yer	Büyük kent	163	42,9
	Kent	63	16,6
	İlçe	113	29,7
	Köy	40	10,5
	Toplam	379	99,7

Tablo 8. Öğrencilerinin ailesi ile birlikte yaşadığı yerdeki yaşama süresi

Yerleşim yeri büyüklüğü	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16-20 yıl	21 yıl ve üzeri	Toplam
Büyük kent	6	6	9	44	26	91
Kent	7	4	2	17	15	45
İlçe	4	6	3	29	20	62
Köy	3	0	1	15	14	33
Toplam	20	16	15	105	75	231

Öğrencilerin Siyasal İlgisi Düzeyleri

Siyasal ilgi ve katılım düzeyini ölçmeye çalıştığımız katılımcı öğrencilerinin %85,3'ü (324 kişi) bir siyasal ideolojilerinin olduğunu belirtirken %14,7'si (56 kişi) herhangi bir siyasi ideoloji veya fikir sahibi olmadıklarını söylemişlerdir. Çalışmaya katılan ve herhangi bir siyasi ideoloji veya fikir sahibi olmadıklarını belirten 56 öğrencinin, 38'i 1. sınıf öğrencileri iken 18 kişi 4. sınıf öğrencisidir. Herhangi bir siyasi ideoloji veya fikir sahibi olmadığını söyleyen öğrenci sayısı 1. sınıflar arasında daha fazladır. 1. sınıflar arasında 181 kişi yani ankete katılan 1. sınıf öğrencilerinin %82,6'sı bu soruya evet yanıtını verirken, ankete katılan 4. sınıf öğrencilerinden 143 kişi yani %88,8'i evet yanıtını vermiştir (Tablo 9).

Tablo 9. Öğrencilerin ideolojik görüşe sahip olma durumu

	Evet	Yüzde %	Hayır	Yüzde %	Toplam
1. sınıf	181	82,6	38	17,4	219
4. sınıf	143	88,8	18	1,2	161
Toplam	324	85,3	56	14,7	380

Araştırmaya katılan öğrencilere siyasal ilgi düzeylerini ölçmeye yönelik beşli likert ölçeğinde bazı sorular sorulmuştur. Bu sorular ve öğrencilerin verdiği cevapların ortalaması tablo 10'da görülmektedir. Tablodaki mean değerinin 3'ün üzerinde olmasından dolayı öğrencilerin büyük çoğunluğunun siyasal ilgi düzeylerinin yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Katılımcı öğrencilerin büyük çoğunluğu için, basından, sosyal medyadan, gazete ve internetten güncel siyaseti takip ettiği ve arkadaşlarıyla güncel siyasi gündem hakkında tartıştığı yorumu yapılabilir (Tablo 10).

Tablo 10. Öğrencilerin siyasal ilgi düzeyini ölçen sorularının ortalamaları

	N	Mean (\bar{x})	Std. Ort.
Basında güncel siyasetle ilgili çıkan haberleri izlerim.	378	4,1323	1,00843
Gazete okurum.	380	3,6368	1,13226
Güncel siyaseti sosyal medyadan ya da internetten takip ederim.	380	4,1026	1,05144
Arkadaşlarla siyasi konularda ve güncel siyasi gündem hakkında tartışırız.	380	3,4316	1,25109
Arkadaş çevrem siyasi katılımımı etkiler.	380	2,1658	1,30207

Çalışmamız açısından önem taşıyan nokta, siyasal ilgi düzeyini ölçen sorulara 1. ve 4. sınıf öğrencilerin verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığıdır. “Basında güncel siyaset ile ilgili çıkan haberleri izlerim” sorusuna, verilen yanıtlar incelendiğinde, 1. sınıf öğrencileri arasında, hem hiç *izlemem* hem de *genellikle/her zaman* izlerim diyenlerin sayısı daha fazla olduğu görülmektedir. 1. sınıf öğrencilerinin %3,22’si (7 kişi) hiçbir şekilde basın aracılığıyla güncel siyaseti takip etmediğini söylerken, %75,5’i (164 kişi) her zaman/genellikle güncel siyaseti takip ettiğini söylemiştir. 4. sınıf öğrencilerinin ise tamamının, bunun seviyesi değişmekle birlikte, basından güncel siyaseti takip ettiği yorumu yapılabilmekle birlikte öğrencilerin %66,4’ü (107 kişi) *her zaman/genellikle* güncel siyaseti takip ettiğini söylemiştir (Tablo 11).

Tablo 11. Öğrencilerin güncel siyaseti basından takip etme durumu

	Hiç	Nadiren-Çok seyrek	Ara sıra-Bazen	Genellikle	Her zaman	Toplam
1. sınıf	7	13	33	63	101	217
4. sınıf	0	11	23	53	74	161
Toplam	7	24	56	116	175	378

Aynı şekilde, araştırmaya katılan öğrencilerin çoğu basılı ya da internet üzerinden gazete okuduğunu söylemiştir. “Basılı ya da internet üzerinden gazete okudukları”, sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde, 1. sınıf öğrencileri arasında, *hiç okumam/çok seyrek okurum* ile *her zaman/genellikle* gazete okurum diyenlerin sayısı 4. sınıf öğrencilerinden daha fazla olduğu görülmektedir. 1. sınıf öğrencilerinin %4,10’u (9 kişi) *hiç* gazete okumadığını söylerken, %60,2’si (132 kişi) *her zaman/genellikle* gazete okuduğunu belirtmiştir. Çalışmaya katılan 4. sınıf öğrencilerinin %3,72’si ise (6 kişi) *hiç* gazete okumadığını, %50’si ise (82 kişi) *her zaman/genellikle* gazete okuduğunu belirtmiştir (Tablo 12).

Tablo 12. Öğrencilerin gazete okuma (basılı ya da internet üzerinden) durumu

	Hiç	Nadiren-Çok seyrek	Ara sıra-Bazen	Genellikle	Her zaman	Toplam
1. sınıf	9	25	53	66	66	219
4. sınıf	6	23	50	42	40	161
Toplam	15	48	103	108	106	380

Öğrencilerin siyasal ilgi düzeyini ölçmek için, “Güncel siyaseti sosyal medyadan, internette ne kadar takip ettikleri” sorusu da sorulmuştur. Aynı şekilde çok büyük fark olmamakla birlikte güncel siyaseti sosyal medya ve internette takip ederim sorusuna olumsuz yanıt verenlerin çoğunluğu 1. sınıf öğrencileri iken bu sefer *her zaman/genellikle* takip ederim diyen öğrencilerin çoğunluğu 4. sınıf öğrencileridir. Çalışmaya katılan 1. sınıf öğrencilerinin %74,8’i (164 kişi), ile 4. sınıf öğrencilerinin %81,98’i (132 kişi), güncel siyaseti, sosyal medyadan, internette takip ederim sorusuna *her zaman /genellikle* cevabını vermiştir (Tablo 13).

Tablo 13. Öğrencilerin güncel siyaseti, sosyal medyadan, internetten takip etme durumu

	Hiç	Nadiren-Çok seyrek	Ara sıra- Bazen	Genellikle	Her zaman	Toplam
1. sınıf	11	14	30	69	95	219
4. sınıf	1	10	18	56	76	161
Toplam	12	24	48	125	171	380

Üniversite ortamının kişiye en önemli siyasal toplumsallaşma ortamı sağladığı, kişiyi bilinçlendirerek özgürleştirdiği düşüncesinden yola çıkarak öğrencilere, “arkadaşlarıyla siyasi konularda ve siyasi gündem hakkında” ne kadar tartıştıkları sorusu sorulmuştur (Tablo 14). Aynı şekilde bu sorunun devamı niteliğinde, öğrencilerin arkadaşlarıyla bu tartışma ortamında siyasal ilgi ve katılımlarının etkilenip/etkilenmediğini görmek için de “arkadaş çevrelerinin siyasal katılımını ne kadar etkilediği” sorusu sorulmuştur (Tablo 15). Arkadaşlarla siyasi konularda ve siyasi gündem hakkında tartışırız sorusuna *hiç* cevabını da veren *genellikle/her zaman* cevabını da veren öğrencilerin sayısı 1. sınıf öğrencileri arasında daha fazladır. 1. sınıf öğrencileri arasında çalışmaya katılan öğrencilerin %10,15’ini oluşturan 24 kişi hiçbir şekilde arkadaşlarıyla siyasi konularda ve siyasi gündem hakkında tartışmadığını belirtirken 25 kişi nadiren tartıştığını belirtmiştir. 4. sınıf öğrencileri arasında ise bu soruya *hiç* yanıtı veren öğrencilerin %4,9’unu oluşturan 8 öğrencidir. Aynı şekilde çalışmaya katılan 4. sınıf öğrencilerinin %44,72’sini oluşturan 72 kişi arkadaşlarla siyasi konularda ve siyasi gündem hakkında tartışırız sorusuna *genellikle/her zaman* cevabını verirken, 1. sınıf öğrencileri arasında bu cevabı veren %51,14 oranına karşılık gelen 112 öğrencidir (Tablo 14).

Tablo 14. Öğrencilerin arkadaşlarıyla siyasi konularda ve siyasi gündem hakkında tartışma durumu

	Hiç	Nadiren-Çok seyrek	Ara sıra- Bazen	Genellikle	Her zaman	Toplam
1. sınıf	24	25	58	49	63	119
4. sınıf	8	30	51	36	36	161
Toplam	32	55	109	85	99	380

Genel olarak arkadaşlarıyla siyasi konularda ve siyasi gündem hakkında tartıştığını söyleyen öğrencilerin (Tablo 10, mean=3,43) büyük çoğunluğu arkadaş çevresinin siyasal katılımlarını etkilemediğini söylemektedirler (Tablo 10, mean=2,16). Tablo 15’te de görüldüğü üzere öğrencilerin büyük çoğunluğu arkadaş çevresinin siyasal katılımlarını çok etkilemediğini belirtmiş ve 1. sınıf ve 4. sınıf öğrencilerinin bu sorudaki tutumları arasında çok büyük farklılık olmamakla birlikte, bu soruya *hiç* ve *genellikle/her zaman* yanıtı verenlerinde oranı 1. sınıflarda en fazladır. Çalışmaya katılan 1. sınıf öğrencilerinin %43,83’ü (96 kişi) arkadaş çevresinin siyasal katılımlarını *hiç* etkilemediğini, %21,46 (47 kişi) arkadaş çevresinin siyasal katılımlarını *genellikle/her zaman* etkilediğini belirtmiştir. 4. sınıf öğrencilerinin ise %41,61 (67 kişi) *hiç* cevabını verirken, %13,04 (68)’ü *genellikle/her zaman* yanıtı vermiştir (Tablo 15).

Tablo 15. Arkadaş çevresinin siyasal katılımı etkileme durumu

	Hiç	Nadiren-Çok seyrek	Ara sıra-Bazen	Genellikle	Her zaman	Toplam
1. sınıf	96	46	30	25	22	219
4. sınıf	67	45	28	11	10	161
Toplam	163	91	58	36	32	380

Öğrencilerin siyasal ilgileri ve özellikle örgütlülük düzeylerini ölçmek için bölüm temsilciliği ve öğrenci konseyi seçimlerinde oy kullanıp kullanmadıkları ve aday olup olmadıkları sorulmuştur (Tablo 16). Bölüm temsilciliği ve öğrenci konseyi seçimlerinde oy kullandınız mı, sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde 1. ve 4. sınıf öğrencileri arasında ciddi farklılık olduğunu görmekteyiz. Ankete katılan 4. sınıf öğrencilerinden %74,53'ünü oluşturan 120 öğrenci *evet* cevabını verirken, ankete katılan 1. sınıf öğrencilerinin sadece %10,5'ini oluşturan 23 öğrenci *evet* yanıtını vermiştir. Bölüm temsilciliği ve öğrenci konseyi seçimlerine aday olma durumu incelendiğinde ise, ankete katılan 1. sınıf öğrencileri hiç aday olmadığı 4. sınıf öğrencilerinden 4 kişinin seçimlerde adaylığını koyduğu görülmektedir. Bölüm temsilciliği, öğrenci konseyi gibi, üniversitede yapılan seçimlerde, öğrencilerin üniversiteye adaptasyon süreci önem taşımaktadır. 1. sınıflar daha üniversiteye adapte olmadıklarından 4. sınıflara nazaran bu seçimlere daha az katılmıştır, yorumunu yapmak mümkündür.

Tablo 16. Bölüm temsilcisi, öğrenci konseyi, seçimlerinde oy kullanma ve seçimlerde aday olma durumu

	Bölüm temsilcisi öğrenci konseyi seçimlerin de oy kullandınız mı?			Bölüm temsilcisi öğrenci konseyi seçimlerine <i>aday oldunuz</i> mu?		
	Evet	Hayır	Toplam	Evet	Hayır	Toplam
1. sınıf	23 (%10,5)	196	219	0	219	219
4. sınıf	120 (%74,53)	41	161	4	157	161
Toplam	143	237	380	4	376	380

Öğrencilerin Oy Verme Durumları

Günümüzde siyasal katılım, oy vermenin ötesinde bir faaliyet alanını içerse de hala en yaygın en geleneksel siyasal katılım türü olarak oy verme görülmektedir. Bu nedenle SBKY öğrencilerinin oy verme durumu ayrıca incelenmiştir. Beşli likert ölçeği kullanılarak, öğrencilere oy verip/vermedikleri sorulmuştur. Öğrencilerin büyük çoğunluğu *genellikle* ve *her zaman* (mean değeri 5'e yakın) oy kullandığını belirtmiştir (Tablo 17). Öğrencilerin %82,6'sını oluşturan 314 kişi seçimlerde *her zaman* oy verdiğini söylerken, %8,7'si yani 33 kişi *genellikle* oy kullandığını belirtmiştir. Sadece öğrencilerin %5,3'ünü oluşturan 20 kişi *hiç* oy kullanmadığını belirtmiştir. Hiç oy kullanmadığını belirten 4 kişi 18 yaş üzerinde iken, 16 kişi 18 yaşındadır. Araştırmaya katılan 18 yaşındaki öğrencilerin, son seçimlerde 18 yaşını doldurmamış olma ihtimali göz önünde bulundurulduğunda, bu soruya *hiç* cevabı verdikleri düşünülebilir.

“Seçimlerde oy kullanırım” sorusuna, birinci sınıf öğrencilerinden 23 kişi *hiç/çok seyrek* cevabını verirken dördüncü sınıflar arasından 6 kişi aynı cevabı vermiştir. Aynı şekilde 1.

sınıf öğrencilerinin çoğunun 18 yaşında olduğu ve son seçimlerde dâhil oy kullanamadıklarından dolayı bu cevabı verdikleri yorumu yapılabilir.

Tablo 17. Öğrencilerin oy verme durumu

	N	Mean (\bar{x})	Std.Ort.
Seçimlerde oy kullanırım.	380	4,6105	1,01747

Öğrencilerin Siyasal Faaliyette Bulunma Durumları

Türkiye’de gerçekleştirilen araştırmaların sonuçlarına göre gençlerin siyasi partilere, sivil toplum kuruluşlarına üyelikleri ya da protesto/gösteri yürüyüşlerine katılım oranları oldukça düşük seviyelerdedir. Çalışmada, SDÜ örneği üzerinden yola çıkarak SBKY bölümü öğrencilerinin siyasal faaliyetlerde bulunma durumlarını incelemeye yönelik sorular sorulmuştur. Bunun için iki soru evet/hayır seçeneği şeklinde, iki soru ise beşli likert ölçeğinde sorulmuştur.

Sonuçlar incelendiğinde, 1. sınıf öğrencilerinin parti üyeliği konusunda 4. sınıflardan daha aktif olduğu görülmektedir. Çalışmaya katılan 1. sınıf öğrencilerinin %13,24’ü (29 kişi) bir siyasi partiye üye olduğunu ve aynı şekilde %14,61’i (32 kişi) bir siyasi partinin gençlik ve kadın kollarında üye olduklarını belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan 4. sınıf öğrencilerinin ise %11,18’i (18 kişi) bir siyasi partiye üye olduğunu yine oranda öğrenci bir partinin kadın ve gençlik kollarına üye olduğunu belirtmiştir (Tablo 18).

Tablo 18. Öğrencilerin siyasi partiye ve bir siyasi partinin gençlik kolları, kadın kolları gençlik kollarına üye olma durumu

	Bir siyasi partiye üye misiniz?			Herhangi bir siyasi partinin gençlik kolları, kadın kolları üyeliğiniz var mı?		
	Evet	Hayır	Toplam	Evet	Hayır	Toplam
1. sınıf	29 (%13,24)	190	219	32 (%14,61)	186	218
4. sınıf	18 (%11,18)	143	161	18	143	161
Toplam	47	333	380	50	329	379

Tablo 19. Öğrencilerin siyasal faaliyette bulunma durumlarını ölçen sorulara verilen yanıtların ortalamaları

	N	Mean (\bar{x})	Std. Ort.
Kendime yakın gördüğüm siyasi partinin çalışmalarına katılıyorum.	378	1,9444	1,28016
Siyasi mitinglere vb. katılıyorum.	379	2,4934	1,39608

Tablo 10’da görüldüğü üzere, SBKY bölümü 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin siyasal ilgi düzeylerini ölçen sorulara verdikleri yanıtların genel olarak mean değeri 3’ün üzerinde ve siyasal ilgi düzeyleri yüksek iken, siyasal faaliyette bulunma durumlarını ölçen sorulara verdikleri yanıtların mean değeri tablo 19’da görüldüğü gibi yaklaşık olarak 2’dir. Öğrencilerin, siyasal faaliyete katılma durumlarını ölçmek için beşli likert ölçeğinde, “kendime yakın gördüğüm siyasi partinin çalışmalarına katılıyorum” ve “siyasal mitinglere vb. katılıyorum”

soruları sorulmuştur. Genel olarak sonuçlar ve çapraz tablolar incelendiğinde, bu iki soruya da *hiç* cevabını verenlerin sayısı, 1. sınıfların sayısı, 4. sınıf öğrencilerine göre daha az iken *genellikle/her zaman* cevabını verenlerin sayısı 1. sınıflar arasında daha yüksektir. Bu nedenle 1. sınıf öğrencilerinin siyasi faaliyette bulunma oranı 4. sınıflara göre daha yüksektir yorumunu yapmak mümkündür (Tablo 20).

Sonuçlar daha yakından incelendiğinde 1. sınıf öğrencilerinin siyasi faaliyette bulunma anlamında 4. sınıflardan daha aktif olduğu görülmektedir. Çalışmaya katılan 1. sınıf öğrencilerinden %55,7'sini oluşturan 121 öğrenci ile 4. sınıf öğrencilerinin %56,5'i yani çalışmaya katılan 91 öğrenci kendime yakın gördüğüm siyasi partinin çalışmalarına katılımım, sorusuna *hiç* yanıtı vermiştir. Aynı şekilde 1. sınıf öğrencilerinin %17,51'i yani 38 öğrenci ile 4. sınıf öğrencilerinin %11,18'ini oluşturan 18 öğrenci bu soruya *genellikle/her zaman* yanıtı vermiştir (Tablo 20).

Tablo 20. Öğrencilerin siyasi parti çalışmalarına katılma durumu

	Hiç	Nadiren-Çok seyrek	Ara sıra-Bazen	Genellikle	Her zaman	Toplam
1. sınıf	121	30	28	19	19	217
4. sınıf	91	27	25	11	7	161
Toplam	212	57	53	30	26	378

Çalışmaya katılan 1. sınıf öğrencilerinden %31,05'sini oluşturan 68 öğrenci ile 4. sınıf öğrencilerinin %38,75'i yani çalışmaya katılan 62 öğrenci siyasi vb. mitinglere katılımım, sorusuna *hiç* yanıtı vermiştir. Aynı şekilde 1. sınıf öğrencilerinin %52,9'u yani 63 öğrenci ile 4. sınıf öğrencilerinin %20'sini oluşturan 32 öğrenci bu soruya *genellikle/her zaman* yanıtı vermiştir (Tablo 21). Çok büyük fark olmamakla birlikte 1. sınıf öğrencilerinin 4. sınıflara oranla daha fazla bir şekilde, kendilerine yakın gördükleri siyasi partinin çalışmalarına (Tablo 20), siyasi ve benzer mitinglere katıldıklarını (Tablo 21) söyleyebiliriz. Aynı şekilde öğrenciler arasında, siyasi mitinglere katılma oranlarının, siyasi parti çalışmalarına katılma oranlarından daha yüksek olduğunu söylemek mümkündür (Tablo 19 ve 21).

Tablo 21. Öğrencilerin siyasi mitinglere vb. katılma durumu

	Hiç	Nadiren-Çok seyrek	Ara sıra-Bazen	Genellikle	Her zaman	Toplam
1. sınıf	68	40	48	25	38	219
4. sınıf	62	35	31	22	10	161
Toplam	130	75	79	47	48	379

SBKY Bölümü Eğitiminin Siyasal İlgisi ve Katılma Etkisi

SBKY 1. ve 4. sınıf öğrencilerine bölümü yönetime ve siyasete ilgi duyduklarından mı tercih ettikleri sorulmuştur. 1. sınıf öğrencilerinin %65,29'u (143 öğrenci) ile 4. sınıf öğrencilerinin %42,23'ü, (68 öğrenci) bu soruyu evet şeklinde yanıtlamışlardır. Çalışmaya katılan 1. sınıf öğrencilerinin %34,7'sini oluşturan 76 kişi ile 4. sınıf öğrencilerinin %57,7'si (93 öğrenci) ise soruya hayır yanıtı vermiştir (Tablo 22). 1. sınıf öğrencileri arasında SBKY bölümünü siyasete ve yönetime ilgi duyduğu için tercih edenleri sayısı 4. sınıflara göre fazladır. Genel olarak da 1. sınıf öğrencilerin siyasal ilgi ve siyasi faaliyette bulunma durumları 4. sınıflara oranla yüksek çıkmıştır. Bu göstergelerden yola çıkarak 1. sınıfların siyasete daha ilgili olduğunu ve bölümü daha bilinçli seçtikleri yorumunu yapmak mümkündür.

Bu soruyu destekleyecek şekilde öğrencilere, eğitim gördükleri alanın yani SBKY bölümünün siyasal ilgi ve katılımlarına etkisi sorulmuştur (Tablo 23). Bu sorunun mean değeri 3,5 çıkmıştır. Yani, beşli likert ölçeğine göre bu soruya verilen yanıtlar 3'ün üzerindedir ve öğrencilerin çoğu, çalışmaya katılan öğrencilerin %50 den fazlası, SBKY bölümünün siyasal ilgi ve katılım düzeylerini etkilediğini düşünmektedirler. Ancak çalışmamız açısından 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin verdiği cevaplar arasındaki fark önem taşımaktadır. 1. sınıf öğrencilerinin %20'sini oluşturan 43 öğrenci ile, 4 sınıf öğrencilerinin %13,6'sını oluşturan 22 öğrenci eğitim gördükleri alanın yani SBKY bölümünün siyasal ilgi ve katılıma etkisi olmadığını söylemiştir. Aynı şekilde, 1. sınıf öğrencilerinin %51,62'sine karşılık gelen 111 kişi ile 4. sınıf öğrencilerinin %54,03'üne karşılık gelen 87 öğrenci eğitim gördükleri alanın yani SBKY bölümünün siyasal ilgi ve katılıma etkisi olduğunu söylemiştir (Tablo 23). Çalışmaya katılan, öğrencilerin arasında SBKY bölümünün siyasal ilgi ve katılıma bir etkisi olmadığını düşünenlerin oranı 1. sınıflar arasında daha yüksek iken, SBKY bölümünün siyasal ilgi ve katılıma etkisi olduğunu düşünenlerin oranı 4. sınıflar arasında daha fazladır (Tablo 23).

Tablo 22. Öğrencilerin SBKY bölümünü siyasete ve yönetime ilgi duydukları için tercih etme durumları

	Evet	Hayır	Toplam
1. sınıf	143 (%65,29)	76 (%34,7)	219
4. sınıf	68 (%42,23)	93 (%57,7)	161
Toplam	211	169	380

Tablo 23. SBKY eğitiminin, siyasete katılımı etkileme durumu

	Hiç	Nadiren-Çok seyrek	Ara sıra-Bazen	Genellikle	Her zaman	Toplam
1. sınıf	43	30	30	46	65	214
4. sınıf	22	18	32	47	40	159
Toplam	65	48	62	93	105	373

Özbudun'a göre (1975), *yurttaşlık duygusu* bireyleri siyasal katılımını etkilemektedir. Yurttaşlık bilinci, katılımcı demokraside temel unsurdur. Bu duygunun üniversite eğitimi ve üniversite de geçen sürenin etkisiyle pekişeceği düşüncesinden yola çıkarak öğrencilere "siyasal ilgi ve katılımı vatandaşlığın gereği olarak görürüm" sorusu sorulmuştur. Bu sorunun mean değeri 4 çıkmıştır. Yani, beşli likert ölçeğine göre bu soruya verilen yanıtlar 4'e yakındır. Çok büyük fark olmamakla birlikte bu soruya *hiç* yanıtını ve *genellikle/her zaman* yanıtını verenlerin çoğunluğu 1. sınıf öğrencileridir. 1. sınıf öğrencilerinin %72,5'i (156 kişi) ile 4. sınıf öğrencilerinin %71,4'ü (115 kişi) siyasal ilgi ve katılımı vatandaşlığın gereği olarak görmektedir. Aynı şekilde oranlar da büyük fark olmayarak, 1. sınıf öğrencilerinin %5,5'i (12 öğrenci) ile 4. sınıf öğrencilerinin %6,8'i (11 öğrenci) siyasal ilgi ve katılımı vatandaşlığın gereği olarak görmemektedir (Tablo 24).

Tablo 24. Öğrencilerin siyasal ilgi ve katılımı vatandaşlığın gereği olarak görme durumu

	Hiç	Nadiren-Çok seyrek	Ara sıra-Bazen	Genellikle	Her zaman	Toplam
1. sınıf	12	18	29	42	114	215
4. sınıf	11	11	24	46	69	161
Toplam	23	29	53	88	183	376

SONUÇ

Bu çalışma da literatürde genel kabul görmüş siyasi katılımı etkileyen faktörler dışında, üniversite geçirilen süre ve SDÜ, SBKY bölümünün, öğrencilerin siyasal ilgi ve katılımı üzerinde nasıl bir etki yaptığı sorgulanmıştır. Bunun için, SBKY 1. ve 4. sınıf öğrencilerinde 380 anket yapılarak üniversite geçirdikleri sürenin ve SBKY bölümünün, etkisi incelenmiştir.

Genel olarak 18-24 yaş aralığında olan SBKY öğrencilerinin, aileleri 2001-4000 arası gelire sahiplerdir. Genel olarak annelerinin eğitim düzeyi babalarına göre düşük olmakla birlikte çoğunluğun anne ve babası ilkokul mezundur. Çalışmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%78,4) annesi ev hanımı iken, babalarının mesleğinde ise sırasıyla işçi, memur, esnaf ve emekli çoğunluktadır. Öğrencilerin çoğu sırasıyla büyük kente (%42,9) ve ilçede (%29,7) yaşamaktadır.

Çalışmaya katılan, SBKY 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin yarısından fazlası bölümü, yönetime ve siyasete ilgisi olduğu için seçtiklerini ve bölümün siyasal katılımlarına etkisi olduğunu belirtmişlerdir. Bunu doğrular biçimde, araştırma bulguları genel olarak öğrencilerin, bir siyasi fikir ve ideolojiye sahip, basında güncel siyaseti takip eden, gazete okuyan, arkadaşlarıyla siyasi konularda güncel siyasi gündem hakkında tartışan öğrenciler olduğunu göstermiştir.

Genel olarak, çalışmaya katılan SBKY 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin bütünü dikkate alındığında, öğrencilerin siyasete ilgili, siyasi katılımın en yaygın biçimi olan oy verme noktasında neredeyse hepsinin aktif, ancak siyasi faaliyette bulunma anlamında siyasi katılımlarının zayıf olduğu ortaya çıkmıştır. Oysa üniversiteler, demokratik katılım uygulamalarının olduğu, etkin yurttaşlığın, hem kuramsal hem de uygulamalı olarak demokratik siyasi katılım becerilerinin öğrenildiği ve bunun hayata yansımaya yardım eden kurumlar olmalıdır.

Çalışmaya katılan 1. sınıf öğrencilerinin, 4. sınıf öğrencilerine göre, basında güncel siyaset ile ilgili haberleri daha çok takip ettiği, daha çok gazete okuduğu ve arkadaşlarıyla daha çok siyasi gündem hakkında daha çok tartıştığı ortaya çıkmıştır. Ancak yine de siyasal ilgi anlamında 1. ve 4. sınıf öğrencileri arasında çok büyük fark olmamakla birlikte, siyasi faaliyette bulunma noktasında anlamlı bir fark bulunmuştur. 1. sınıf öğrencileri arasında siyasi partiye, bir siyasi partinin gençlik ve kadın kollarına üye olanlarının sayısı, siyasi parti çalışmalarına, siyasi vb. mitinglere katılanların sayısı 4. sınıflara göre fazladır.

Araştırma bulgularına göre, günümüzde özel eğitim merkezlerinde rehberlik hizmetlerinin çok gelişmesi ve üniversitelerin hatta bölümlerin gelişen teknolojik imkânlar ile kendilerini tanıtma fırsatı bulmalarının sağladığı avantaj ile 1. sınıf öğrencilerinin, bölümün adaylardan beklediği özellikleri bilerek ve bu özellikleri kendilerinde gördükleri ve özellikle siyaset ve yönetime ilgi duydukları için, SBKY bölümünü tercih ettikleri yorumunu yapmak mümkündür.

4. sınıf öğrencilerinin de bu bilinçle SBKY bölümünü tercih ettiği düşünüldüğünde üniversite de geçirdikleri süre boyunca siyasal ilgi ve katılım düzeylerinin daha da artması hatta siyasi ilgi düzeyi bakımından ve siyasi faaliyette bulunma noktasında 1. sınıfların üzerinde sonuçlar çıkması beklenebilirdi. Bu durumda 4. sınıf öğrencileri için üç olasılık akla gelmektedir. Birincisi öğrenciler SBKY bölümünü siyasete ilgili oldukları için bilinçli bir şekilde seçmişler ve eğitimin ters yönde bir etkisi olmuştur. 4. sınıf öğrencilerinin yarısından fazlasının bölümü siyasete ve yönetime ilgi duydukları için seçtikleri göz önünde bulundurulduğunda bu seçenek olası hale gelmektedir.

İkincisi, son sınıfa gelince öğrencilerin meslek edinme, iş bulma gibi sosyoekonomik kaygıları, siyasi kaygılarının önüne geçmiştir. Üçüncü ve en olası durum ise, 4. sınıf öğrencilerinin eğitim ve öğrenim hayatlarına başladıklarında siyasal ilgi ve katılım düzeyinin düşük oluşu ve eğitim süresi ve bölümün etkisiyle siyasal ilgi ve katılım düzeylerinin yükselmesidir. 4. sınıf öğrencilerinin yarısından fazlasının, bölümün siyasal ilgi ve katılımlarını etkilediğini, belirttikleri düşünüldüğünde bu yorumu yapmak mümkün hale gelmektedir.

KAYNAKLAR

- Akgün, B. (2007). Türkiye’de Seçmen Davranışı Partiler Sistemi ve Siyasal Güven. Nobel Yayın Dağıtım, 2. Baskı, Ocak. Ankara.
- Ayata, A. G. (1995). Türkiye’de Kadının Siyasete Katılımı. 293-312. İçinde. 1980’ler Türkiye’sinde Kadın Bakış Açısından Kadınlar. İletişim Yayınları. Der. Şirin Tekeli, 3. Baskı, İstanbul.
- Baykal, D. (1970). Siyasal Katılma: Bir Davranış İncelemesi. AÜSBF Yayınları, Ankara.
- Çukurçayır, M. A. (2000). Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi. Yargı Yayınevi, Ankara.
- Daver, B. (1993). Siyaset Bilimine Giriş, Siyasal Kitapevi, Ankara.
- Duverger, M. (). Siyaset Sosyolojisi. Çev. Şirin Tekeli, Varlık Yayınları, 5. Baskı, İstanbul.
- Kalaycıoğlu, E. (1983). Karşılaştırmalı Siyasal Katılma, Siyasal Eylemlerin Kökenleri Üzerine Bir İnceleme. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayınları, Güray Matbaası.
- Kapani, M. (2013). Politika Bilimine Giriş, Bilgi Yayınevi, 32. Baskı Nisan, Ankara.
- Kışlalı, A. T. (2005). Siyaset Bilimi. İmge Yayınevi, 11. Baskı, Kasım, Ankara.
- Kiriş, H. M. (2005). Kent ve Köy Ayrımının Seçmen Davranışlarının Şekillenmesine Etkisi Isparta Kenti ve Köyleri Örnekolay Araştırması. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 170, Isparta.
- Milbrath, Lester W. ve Goel, M. Lal (1977). Political Participation, Rand McNally, Chicago.
- Nie, N., Verba, S., Converse P. (1989). Siyasal Katılma Kamuoyu ve Oy Verme Davranışı. Çev. İltar Turan, Tuncay Karamustafaoğlu, Siyasi İlimler Türk Derneği Yayınları, Ankara.
- Özbudun, E. (1975). Türkiye’de Sosyal Değişme ve Siyasal Katılma. Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Özer, İ. (1988). Toplumsallaşma Sürecinin Siyasal Boyutu Siyasal Katılma ve Kentlileşme, Hacettepe Üniversitesi, İİBF Dergisi, 6(2), 153-169.
- Öztekin, A. (2016). Siyaset Bilimine Giriş. Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Tatar, T. (2003). Malatya’da Siyasi Katılım: Karşılaştırmalı Bir Analiz, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 13(1), 331-350.
- Tekeli, Ş. (1982). Kadınlar ve Siyasal Toplumsal Hayat. Birikim Yayınları Dizisi. 1. Baskı, Mart.
- Tuna, Y. B. (2011). İnternet Kuşağı ve Siyasi Aktivizm: Genç Siviller “Yaş”lanıyor. İçinde. Gençlik Halleri 2000’li Yıllar Türkiye’inde Genç Olmak, Der. D. Lüküslü, H. Yücel, Efil Yayınevi, Ankara, s. 270-292.
- Yılmaz, V., Oy, B. (2014). Türkiye’de Gençler ve Siyasi Katılım: Sosyo-ekonomik Statü fark Yaratıyor mu?. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 1. Baskı, Şubat, İstanbul.